

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndc/3/2024
Identifikačné číslo spisu:	7522209682
Dátum vydania rozhodnutia:	27.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7522209682.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu BS SECTOR s.r.o., Ťačevská 39, 085 01 Bardejov, IČO: 47 561 033, proti žalovaným 1/ I. Y., narodenej G., 2/ P. T., narodenej G., o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nadobudnutému vydržaním a na jeho trpenie, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K3-20C/170/2022, o návrhu žalobcu na prikázanie sporu inému súdu z dôvodu vhodnosti, takto

rozhodol:

Návrhu žalobcu na prikázanie sporu Okresnému súdu Prešov **n e v y h o v u j e**.

Odôvodnenie

1. Dňa 17.10.2023 bol Mestskému súdu Košice doručený návrh žalobcu na prikázanie sporu vedeného týmto súdom pod sp. zn. K3-20C/170/2022 z dôvodu vhodnosti inému súdu, konkrétne Okresnému súdu Prešov.

2. Žalobca svoj návrh na prikázanie sporu z dôvodu vhodnosti odôvodňuje tým, že žalovaná v 2. rade vykonáva funkciu sudcu na Mestskom súde Košice, ktorý vec prejednáva a má predmetný spor aj rozhodnúť. Podľa názoru žalobcu skutočnosť, že žalovaná v 2. rade je kolegyňou všetkých sudcov Mestského súdu Košice a teda aj zákonného sudcu predmetného súdneho konania, zasahuje do spoľahlivosti a dôkladnosti prejednania veci. Žalobca tvrdí, že prikázanie veci inému súdu je pre túto skutočnosť zakladajúcu pre konanie ďalší rušivý potenciál aj zo širšieho procesného hľadiska vhodnejšie a efektívnejšie. Ďalej žalobca odôvodnil vhodnosť prikázania sporu Okresnému súdu Prešov aj tým, že pozemky súvisiace s predmetom súdneho konania sú z časového hľadiska dostupnosti bližšie z Prešova, čo je pre konanie hospodárnejšie. Zároveň je aj pre žalobcu (so sídlom v Bardejove) z hľadiska nákladov a času hospodárnejší súd v Prešove ako v Košiciach.

3. Žalovanej v 1. rade bol návrh na prikázanie sporu z dôvodu vhodnosti doručený spolu s výzvou na vyjadrenie dňa 24.11.2023. Žalovaná v 1. rade sa k predmetnému návrhu nevyjadrila.

4. Žalovaná v 2. rade sa k návrhu vyjadrila prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním zo dňa 30.11.2023, ktorým vyjadrila výslovný nesúhlas s návrhom žalobcu na prikázanie veci inému súdu.

Žalovaná v 2. rade osobne nepozná zákonného sudcu žalobcom navrhované prikázanie sporu ani nie je pre žalovanú v 2. rade, alebo ani pre žalovanú v 1. rade vôbec výhodné, a preto s prikázaním danej veci žalovaná v 2. rade nesúhlasí. Žalovaná v 2. rade vo svojom vyjadrení poukázala na to, že pozemky súvisiace s predmetom súdneho konania sú vzdialené od Košíc cca 10 km a od Prešova cca 20 km. Žalobca má právo si v konaní zvoliť zástupcu, ktorý by bol oprávnený na všetky právne úkony, pokiaľ žalobca odôvodňuje svoj návrh titulom sídla svojej spoločnosti. Konateľka žalobcu má trvalé bydlisko v Košiciach tak, ako to už žalovaná v 2. rade doložila v danej právnej veci výpisom z OR žalobcu. Žalobca v danom prípade odôvodnil vhodnosť ním navrhovaného prikázania sporu takými dôvodmi, ktoré podľa žalovanej v 2. rade nevykazujú znaky žiadnej výnimočnosti, tieto dôvody neprinesú oproti prejednávaniu sporu Mestským súdom v Košiciach zjednodušenie prístupu k súdu ani pre stranu obidvoch žalovaných, ale ani pre žalobcu, čím ani nepovedú k zhospodárnaniu alebo urýchleniu konania a ani k spoľahlivejšiemu a dôkladnejšiemu posúdeniu veci po skutkovej stránke.

5. Podľa § 39 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) ak nemôže príslušný okresný súd alebo krajský súd o spore konať, pretože jeho sudcovia sú vylúčení, musí byť spor prikázaný inému súdu tej istej inštancie.

6. Podľa § 39 ods. 2 CSP možno na návrh ktorejkoľvek zo strán spor prikázať inému súdu tej istej inštancie aj z dôvodu vhodnosti.

7. Mestský súd Košice predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“) konanie vedené na tomto súde pod sp. zn. K3-20C/170/2022 na rozhodnutie o návrhu žalobcu na prikázanie sporu z dôvodu vhodnosti Okresnému súdu Prešov.

8. Podľa § 39 ods. 3 CSP o prikázaní sporu rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu (Mestský súd Košice) a súdu, ktorému sa má spor prikázať (Okresný súd Prešov). V tomto prípade je spoločne nadriadeným súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky.

9. Najvyšší súd prejednal návrh žalobcu na prikázanie sporu naposledy vedeného Mestským súdom Košice pod sp. zn. K3-20C/170/2022 Okresnému súdu Prešov z dôvodu vhodnosti a dospel k záveru, že tomuto návrhu nie je možné vyhovieť, lebo neboli zistené zákonné predpoklady pre prijatie postupu podľa § 39 ods. 2 CSP.

10. Prikázanie (delegácia) sporu z dôvodu vhodnosti predstavuje výnimku z ústavne garantovaného práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, t. j. ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), ako aj výnimku zo zákonom definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu, a teda podmienky prikázania treba, ako výnimku z pravidla, vykladať reštriktívne. Totižto ak by príslušný súd prikázal vec inému súdu podľa § 39 ods. 2 CSP, hoci by pre takéto rozhodnutie neboli podmienky, porušil by tým ústavne zaručenú zásadu, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi, a že príslušnosť súdu ustanovuje zákon. Účelom inštitútu delegácie z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečenie hospodárnosti civilného sporového konania alebo jeho zrýchlenie. Dôvody delegácie môžu mať v praxi rozmanitú povahu, najmä však osobnú, zdravotnú, sociálnu, či finančnú. Vzhľadom k charakteru delegácie ako výnimky zo zásady, že vec (v civilnom sporovom procese spor) prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií (vecne a miestne príslušný) musí mať však aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter.

11. Taktiež podľa článku 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon. Podstatou práva na zákonného sudcu je, že príslušnosť súdu pre riešenie konkrétnej veci sa musí riadiť vopred stanovenými pravidlami, a že podľa vopred stanovených pravidiel sa musí odohrávať aj pridelenie veci konkrétnemu sudcovi alebo senátu v rámci takto určeného súdu. Zásada zákonného sudcu predstavuje jednu zo základných záruk nezávislého a nestranného súdneho rozhodovania v právnom štáte a podmienku riadneho výkonu tej časti verejnej moci, ktorá bola súdom ústavne zverená. Dodržanie všeobecných zákonných podmienok

určenia príslušnosti súdu je zárukou toho, že nedôjde k svojvoľnému určovaniu príslušnosti súdu, ktorého cieľom by mohlo byť ovplyvnenie výsledku súdneho rozhodovania (viď napr. nález Ústavného súdu Českej republiky z 12. marca 2009 sp. zn. III. ÚS 529/08).

12. S poukazom na už uvedené prichádza aplikácia ustanovenia § 39 ods. 2 CSP do úvahy len vtedy, ak sú pre to dané dôležité dôvody. Úvaha súdu o vhodnosti delegácie preto zahŕňa komplexné posúdenie predmetu konania i pomerov subjektov na oboch procesných stranách, ako aj dopadu prípadného prikázania sporu na doterajšie štádium konania, pričom na pomery subjektu, ktorý delegáciu navrhuje, možno prihliadnuť len vtedy, ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na ostatné subjekty konania. Podstatný význam má i stanovisko druhej strany (ďalších strán) sporu.

13. V predmetnej veci žalovaný odôvodnil nutnosť navrhovanej delegácie sporu kolegalitou žalovanej v 2. rade so zákonným sudcom, resp. všetkými sudcami Mestského súdu Košice a hospodárnosťou konania.

14. Jediným dôvodom nutnosti podľa § 39 ods. 1 CSP na prikázanie sporu inému súdu je vylúčenie všetkých sudcov okresného a/alebo krajského súdu a z toho prameniaca nemožnosť ich konania v konkrétnom spore. Z obsahu súdneho spisu najvyšší súd nezistil, že by došlo k vylúčeniu sudcov Mestského súdu Košice z prejednávania a rozhodovania v predmetnej právnej veci.

15. Hospodárnosť konania ako dôvod na delegáciu sporu podľa § 39 ods. 2 CSP zaiste nemožno ponechať bez povšimnutia, zároveň však platí, že v posudzovanom prípade tento dôvod nevykazuje charakter takej výnimočnosti s dopadom na rýchlosť a efektívnosť súdneho konania, aby na jeho základe bolo možné návrhu (na prikázanie sporu inému súdu) vyhovieť. Prijatie opačného názoru by totiž muselo viesť k záveru o dôvodnosti návrhov vo všetkých obdobných (druhovo totožných) veciach, čo by z výnimky definovanej vyššie priblíženým spôsobom urobilo pravidlo. K tomu najvyšší súd uvádza, že dôvody delegácie síce môžu mať rozmanitú povahu, musia však svojou výnimočnosťou viesť k nepochybnému záveru, že delegáciou sporu na iný súd sa zabezpečí hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie prejednanie sporu. To v danom prípade preukázané nebolo. Najvyšší súd dodáva, že prikázanie sporu Okresnému súdu Prešov neprinesie oproti prejednaniu sporu Mestským súdom Košice výrazné zjednodušenie prístupu k súdu pre strany sporu, ani nepovedie k výraznejšiemu zhospodárnaniu, či urýchleniu konania. Najvyšší súd dodáva, že vzdialenosť medzi predmetom sporu a jednotlivými súdmi je v tomto prípade zanedbateľná.

16. V neposlednom rade nadriadený súd berie do úvahy aj prípadné dôsledky navrhovanej delegácie a starostlivo skúma, či delegovaním sporu inému súdu nedôjde k tomu, že obdobným spôsobom zaťaží druhú stranu sporu, preto je delegácia z dôvodu vhodnosti podmienená aj súhlasom druhej strany sporu. Žalovaná v 2. rade v tomto prípade vyslovila s návrhom na prikázanie sporu inému súdu z dôvodu vhodnosti výslovný nesúhlas.

17. Zo všeobecného hľadiska miesto sídla niektorej zo strán sporu ani jej schopnosť (spôsobilosť) zúčastniť sa súdneho procesu, či problémy súvisiace s prekonávaním väčších vzdialeností za účelom dostavenia sa na vecne a miestne príslušný súd bez ďalšieho a v každom prípade nevyvolávajú zmenu príslušnosti súdu. Strana má totiž právo zvoliť si v konaní zástupcu, ktorý je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť strana (§ 89 ods. 1 v spojení s § 92 ods. 1 a 2 CSP). Najvyšší súd taktiež poukazuje na § 104 ods. 1 CSP, podľa ktorého procesný úkon, ktorý by súd mohol vykonať len s ťažkosťami alebo so zvýšenými, neúčelnými trovami, alebo ktorý v jeho obvode nemožno vykonať, vykoná na dožiadanie iný súd. Súd tiež môže výnimočne z dôvodov hospodárnosti strane uložiť, aby na otázky o tvrdených skutočnostiach odpovedala písomne ak možno predpokladať, že tento postup bude dostatočný (§ 195 ods. 3 CSP).

18. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel preto najvyšší súd k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky pre prikázanie sporu inému súdu z dôvodu vhodnosti v zmysle § 39 ods. 2 CSP, a preto návrhu žalobcovi nevyhovel.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.